

İnsanın qiyməti söylədiyi söz və etdiyi əməlləri ilə ölçülür. Bir insanın sözü özünə, özü sözünə və əməllərinə uyğun gəlirsə, o insan dürüst və doğru bir insandır. Bu yüksək xüsusiyyətə sahib olan hər kəs insanlar tərəfindən etibarlı və güvənilən bir insan kimi tanınır. Ona qarşı hər könüldə sevgi olur və hamı onu sevir, ona dərin hörmət bəsləyir. Çünki belə insanlar Peyğəmbərlərin sifətlərindən olan sidq (sözündə və işində doğru olmaq) sifətini daşıyırlar.

Doğruluq insanı xoşbəxt və bəxtiyar etdiyi kimi, doğruluğun ziddi olan yalançılıq sözündə və işində doğru olmamaq insanı eyni dərəcədə bədbəxt və pərişan edir. Bunun üçün dinimiz İslam doğru olmağı tövsiyyə etmiş, yalançılığın isə çirkin bir xüsusiyyət olduğunu açıq aydın lənətləmişdir.

İnsanları yalançı və saxtakar olan bir cəmiyyət özünü fəlakət və müsibətlərdən qurtara bilməz. Yalançılığın və saxtakarlığın hökm sürdüyü bir cəmiyyətdə rahatlıq, əmin-amanlıq, hüzur və səadət yoxdur. Yalançılıq insanı sürətlə cənnətdən uzaqlaşdıraraq cəhənnəmə yaxınlaşdırən dəhşətli bir xəstəlikdir. Yalançılıq müsəlmanı Hz. Peyğəmbərdən (s.ə.s) ayıran, Peyğəmbərimizə yaxın olma şərəfinə mane olan bir mövqedir. Buna dair Peyğəmbərimiz (s.ə.s): “ *Bizi aldadan bizd□ n deyildir*” (Müslim, İman, 164)- deyə buyurmuşdur.

Dilindən heç vaxt yalan əskik olmayan, alış-verişdə, ticarətdə hər cür hiylə işlədən, dinə və dindarlara hücum edən, haqq və hüquq nədir bilməyən, namazdan-niyazdan xəbəri olmayan bir kimse: “Mən doğruyam, mən haqq yoldayam”-deməklə heç vaxt özünə bəraət qazandıra bilməz. Bu düşüncədə olanlar belə sözləri ilə yalançı olduqlarını iddia edirlər.

Doğruluq Allahın əmr etdiyi şəkildə olduğu zaman doğruluqdur. Yoxsa hər kəsin arzusuna və ideyasına görə doğruluq anlayışı məqbul sayıla bilməz. Əks halda Firon tipli insanlar, Əbu Cəhl və Əbu Ləhəblər dinə və imana hücum edən əhli-küfr də doğru sayılırdı.

Hz. Peyğəmbər (s.ə.s) bir kəlamında “*M□ ni "Hud" sur□ si qocaltd□*”- buyurmasına səbəb, bu surədəki “
□ mr olunduğu
kimi (düz) yolda ol
” (Hud, 112) ayəsidir.

Deməli, doğruluq düşündüyümüz kimi yox, əmr olunduğu kimidir. Bəli, İslamda doğruluğun əsası budur. Necə ki, hər mömin beş vaxt namazın hər rükətində oxuduğu "Fatiha" surəsinin "**Bizi doğru yola yönlt!**"-ayəsi bu doğruluğa əsaslanır.

Allahın rəhməti, Rəsulullahın şəfaəti doğru olanların üzərinədir. Doğru yoldan azanlara, haqqı batili ayırmayanlara, nəfs və şeytana qul olanlara Allah da acımaz, Rəsulullah da. Doğruluq insanı salamatlığa, yalançılıq isə fəlakətə aparır.

Abdullah bin Məsuddan (r.a) rəvayət edilən bir hədisi-şərifdə Hz. Peyğəmbərimiz (s.ə.s) belə buyurur: " *Şübh □ siz, doğruluq yaxşılığa aparır. Yaxşılıq da c □ nn □ t □ aparır. İnsan doğru danışdığı müdd □ td □ Allahın yanında siddiq (doğru sözlü) olaraq yazılır. Şübh □ siz, yalan günaha aparır. Günah da c □ h □ nn □ m □ aparır. İnsan yalan danışdığı müdd □ td □ Allahın yanında k □ zzab (yalançı) dey □ yazılar* " (Buxari, Ədəb, 69; Müslim, Birr, 103-105).

Allah-Təala Qurani-Kərimdə buyurur:

"Şübh □ siz ki, "R □ bbimiz Allahdır!" dey □ n, sonra da (sözünd □) düz olan k □ sl □ r □ (ölüm ayağında) m □ l □ kl □ r nazil olub bel □ dey □ c □ kl □ r: "Qorxmayın v □ k □ d □ rl □ nm □ yin! Siz □ v □ d olunan C □ nn □ tl □ sevinin! " (Fussilət, 30)

İslam tarixində "Allaha inandım"-dedikdən sonra, sözlərində və işlərində doğru olan möminlər çoxdur. Uca Allah sözündə və işində doğru olanları belə təsvir edir:

"Şübh □ siz ki, "R □ bbimiz Allahdır!" dey □ nl □ rin, sonra da doğru yolda olanların (qiyam □ t günü) heç bir qorxusu yoxdur v □ onlar q □ m-qüss □ görm □ y □ c □ kl □ r! Bel □ l □ ri c □ nn □ tlikdir □ r, onlar (dünyada) etdik □ ri yaxşı □ m □ ll □ rin □ v □ zi olaraq orda qalacaqlar " (Əhqaf 13-14).

Bütün bunlarla yanaşı, heçiqi müsəlman sözündə, əməlində doğru olmaqla bərabər doğru və sadıq insanlarla bir olmasına diqqət yetirəndir. Uca Allah belə buyurur:

“Ey iman edən! Allahdan qorxun və (imanında, sözündə, işində) doğru olanlarla bir olun!” (Tövbe 119).